

PARALLELLER. VIGELAND OG HANS SAMTIDIGE → VIGELANDMUSEET → OSLO

TORSTEINSEN DESIGN AS

Prosjektansvarlig → Solveig Torsteinsen,
interiørarkitekt og møbeldesigner MNIL

KREDITERING → SIDE 224

←
Enkelte skulpturer fra den permanente utstillingen skulle inngå i jubileumsutstillingen og ikke flyttes. Samspill mellom nye og eksisterende sokler var avgjørende. Vigelands arbeider var fondmotiv i den første salen.

Paralleller. Vigeland og hans samtidige

Gustav Vigeland er en av de største norske kunstnerne gjennom alle tider. I forbindelse med Vigelandjubileet og 150-årsmarkeringen, vant Torsteinsen Design oppdraget med å utvikle designkonseptet for jubileumsutstillingen, «Paralleller. Vigeland og hans samtidige», på Vigelandmuseet.

Utstillingen viste Gustav Vigeland sammen med noen av de mest sentrale kunstnerne i hans samtid: Constantin Meunier, Auguste Rodin, Antoine Bourdelle og Aristide Maillol – alle pionerer i utviklingen av moderne skulptur. Disse var kunstnere Vigeland

var spesielt opptatt av, og som han stilte ut sammen med ved flere anledninger. Store innlån fra noen av verdens fremste kunstinstitusjoner, som Musée Rodin, Musée d'Orsay, Musée du Louvre og Ny Carlsberg Glyptotek, gjorde designoppgaven særlig attraktiv og medførte stort fokus på sikkerhet.

Startpunktet for utstillingsdesignet lå i møtet mellom kunsten og arkitekturen ved Vigelandmuseet. Kunsten til Vigeland og bygget som huser det, oppfattes nærmest uadskillelige – et slags gesamtkunstverk – og en naturlig følge av at museet opprinnelig ble bygget som atelier og bolig for Vigeland

selv. Her skapte han mesterverkene sine og påvirket sine omgivelser.

FREDET NYKLASSISISME

På Vigelandmuseet finnes ingen hvite saler som i moderne museumsbygg. Jubileumsutstillingen skulle finne sin plass innimellom den permanente utstillingen, både skille seg fra det publikum kjente fra før og samtidig kaste nytt lys over Vigeland som kunstner. Mange av Vigelands verk fra museets samling skulle inngå i jubileumsutstillingen, samtidig som noen av salene faktisk er fredet i sin helhet.

Siden utstillingsdesignet måtte ta hensyn

PARALLELLER. VIGELAND OG HANS SAMTIDIGE → VIGELANDMUSEET → OSLO

Samordning av størrelser og høyder på sokler og glassklokker til grupperte verk skapte ro i utstillingen.

Innlån fra utenlandske institusjoner medførte ekstra høye krav til sikkerhet.

Auguste Rodins mesterverk, *Tenkeren*, sto i sterk kontrast til Vigelands øglegrupper i den fredede salen. Tematekst på veggen til høyre.

Materialiteten i fredede interiører og tilførte sokler spilte vakkert på lag.

til fredning, var antall skulpturer i de ulike salene varierende. I noen saler utgjorde Vigelands kunst nesten alle arbeider, mens i andre saler kunne det spilles friere, og la ett eller to arbeider utgjøre den røde tråden som ledet videre.

Museet og interiørarkitekt ønsket begge en utstilling som ikke virket iscenesatt. Kuratorene Guri Skuggen og Jarle Strømodden ville at kunsten skulle vises på sine egne premisser – klassisk, monumental, stillferdig. Målet for utstillingsdesignet var å fremme kunstnerisk visjon og legge til rette for gode publikumsopplevelser. Kunsten skulle stå i fokus, tilføyelser holdes til et minimum.

De valgte bort åpenbare designkontraster og lot seg snarere

inspirere av Vigelands egen samtid. Museets nyklassisistiske bygg ble selve inspirasjonskilden, med sin mettede fargepalett, mørke eikedører, terrassogulv, detaljer i smijern og messing. Visjonen var at utstillingselementene skulle ha referanser til klassisk møbelkunst, med en utførelse som løftet kunsten og en form som underordnet seg kunsten. På samme måte som skulpturene er materialbasert kunst, valgte de å utforske materialitet i tilførte elementer.

MATERIALITET SOM DEN RØDE TRÅD

Valget falt på gjennomgående bruk av mørkbeiset eik til sokler. Deres enkle form var på linje med eksisterende gråmalte sokler, mens materialvalget løftet

kvalitetsopplevelsen og skapte samhörighet med arkitektoniske detaljer. For å tilføye en liten kontrast i mengden av sokler og med Vigelands originalmontere i smijern som forbilder, fikk enkelte verk lettere sokler i en kombinasjon av eik og svarte stålunderstell. Andre steder ble grå hylleplater oppgradert med eikeplater. Konstruksjonsprinsipper hensyntok individuell og verkstilpasset innfesting og særskilte sikkerhetskrav, stedvis med tillegg av glassklokker.

Verkslisten var omfattende, og så godt som alle verkene ble plassert på gulv slik at publikum kunne betrakte skulpturene fritt fra alle sider. For å skape visuell ro og orden i mengden med sokler og for å redusere antall sokkelvarianter, ble skulpturene innledningsvis katalogisert i

En mettett farge- og materialpalett preger Vigelandmuseets interiører. Hyllekonstruksjonen til venstre er fredet, men ble oppjustert med nye plater.

→
Utsøkt eikefiner var et elegant underlag for klassisk skulptur, *Danaide* av Auguste Rodin.

henhold til høyde og fotavtrykk. Utfra dette ble det igjen utarbeidet et omfattende størrelsesprogram for sokler slik at hver skulptur fikk en sokkel som ivaretok optimal betraktningshøyde. Ut fra unike krav til enkelte arbeider, temainndeling og romlig plassering, ble justeringer gjort i tett dialog med kurator. En tilsvarende prosess lå til grunn for dimensjonering av glassklokkene. Bestillingsunderlaget var med andre ord omfattende, selv om utstillingsuttrykket var minimert.

Med referanse i museets originalskitling, ble etiketter til soklene laget i messing. De ble «brettet» rundt hjørnene, for å markere at verkene i sitt vesen var tre-dimensjonale og for å oppmuntre besøkende til å bevege seg rundt hver enkelt skulptur – noe som beviselig fungerte etter intensjonen.

Både etikett- og veggtekster ble

utarbeidet i samarbeid med NODE, som hadde ansvar for den grafiske profilen til jubileet samt grafisk design i utstillingen. Tekst til hvert tema og utvalgte sitater ble skåret i mørk, matt folie og montert direkte på vegg. Informasjon om utstillingen ble dermed formidlet uten tilføyelse av romlige elementer som trakk oppmerksomheten fra kunsten eller forstyrret den arkitektoniske helheten. Det var avgjørende at folien ikke gjorde skade på de fredede veggene. Folieprøver ble utført flere måneder før selve utstillingen fant sted.

DEN FINE STEMNINGEN

Mesterverkene av Vigeland, Meunier, Rodin, Bourdelle og Maillol fikk den eksklusive presentasjonen de fortjente. Tett dialog med museet gjennom hele designprosessen sikret samsvar mellom kunst, kuratorisk

visjon og helhetlig uttrykk. Kurator Guri Skuggen kommenterte at måten utstillingsdesignet tok opp materialiteten i bygget på, ga en god historiefortelling og en rød tråd gjennom jubileumsutstillingen. Utstillingens materialkonsekvens og helhet ble komplettert med nye displayelementer i mørkbeiset eik for salgsvarer i inngangshallen.

Museumsleder Jarle Strømmodden bemerket at det var en spennende og god effekt i de brettete etikettene og at utstillingsdesignet utfordret betrakteren til å bevege seg helt rundt skulpturene. Designgrepet var å insistere på at kunstverkene skulle sees fra alle kanter. Materialvalgene spilte på lag med interiørets fargepalett og arkitekturen i bygget for øvrig, og skapte den finstemte atmosfæren Vigelandmuseet er så kjent for.

PARALLELLER. VIGELAND OG HANS SAMTIDIGE → VIGELANDMUSEET → OSLO

På Vigelandmuseet er alle detaljer originale og fredet – fra høye sokkelister med spesialdesignede ventilasjonsrister, til gulv og veggflater. Utstillingselementene skulle uttrykke den samme fine detaljeringen og kvaliteten.

Enkelte lettere arbeider, som Vigelands *Petter Dass*, fikk sokler med stålunderstell inspirert av museets originalmontere i smijern.

Auguste Rodins *Bronsealderen* markerte starten på utstillingen, et brudd med fortiden og en ny realisme. Veggtekstene er diskret montert på vegg og underordner seg kunsten.

